UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 23. septembra 2004 *

V spojených veciach C-435/02 a C-103/03,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podané Landgericht Essen (Nemecko) a Landgericht Hagen (Nemecko) uzneseniami z 25. novembra 2002 a z 11. februára 2003 doručenými Súdnemu dvoru 2. decembra 2002 a 5. marca 2003, ktoré súvisia s konaniami:

Axel Springer AG

proti

Zeitungsverlag Niederrhein GmbH & Co. Essen KG (C-435/02),

a

Axel Springer AG

proti

Hans-Jürgen Weske (C-103/03),

* Jazyk konania: nemčina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans (spravodajca), sudcovia J.-P. Puissochet, R. Schintgen, F. Macken a N. Colneric,

generálny advokát: F. G. Jacobs,
tajomník: R. Grass,

po oznámení vnútroštátnym súdom, že Súdny dvor navrhuje rozhodnúť odôvodneným uznesením podľa článku 104 ods. 3 svojho rokovacieho poriadku,

po tom, ako boli oprávnené subjekty v zmysle článku 23 Štatútu Súdneho dvora vyzvané, aby predložili svoje prípadné pripomienky v tejto súvislosti,

po vypočutí generálneho advokáta,

vydal toto

Uznesenie

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú platnosti smernice Rady 90/605/EHS z 8. novembra 1990, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 78/660/EHS o ročnej účtovnej závierke a smernica 83/349/EHS o konsolidovaných účtovných závierkach, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti týchto smerníc (Ú. v. ES L 317, s. 60).

2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov, ktoré Axel Springer AG (ďalej len „Springer") vedie jednak proti Zeitungsverlag Niederrhein GmbH & Co. Essen KG (ďalej len „Zeitungsverlag") (C-435/02) a jednak proti pánovi Weske, konateľovi Radio Ennepe-Ruhr-Kreis mbH & KG (ďalej len „Radio Ennepe") (C-103/03), vo veci žiadosti Springer o nahliadnutie do účtovných závierok Zeitungsverlag a Radio Ennepe.

Právny rámec

Právo Spoločenstva

3 V zmysle článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy ES [zmenený, teraz článok 44 ods. 2 písm. g) ES] Rada Európskej únie a Komisia Európskych spoločenstiev si plnia povinnosti v súvislosti so zrušením obmedzení slobody usadiť sa tým, že v potrebnej miere koordinujú ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb, ako sa to vyžaduje v členských štátoch od spoločností v zmysle článku 58 ods. 2 Zmluvy ES (teraz článok 48 ods. 2 ES) s cieľom zabezpečiť rovnocenné záruky v celom Spoločenstve.

4 Smernica 90/605 bola prijatá s cieľom zmeniť oblasť pôsobnosti najmä štvrtej smernice Rady 78/660/EHS z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností, vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy (Ú. v. ES L 222, s. 11, ďalej len „štvrtá smernica o obchodných spoločnostiach").

5 Štvrtá smernica o obchodných spoločnostiach stanovuje opatrenia na koordináciu vnútroštátnych právnych predpisov o účtovnej závierke kapitálových spoločností. V Nemecku sa týka nasledujúcich právnych foriem spoločností: Aktiengesellschaft (akciová spoločnosť), Kommanditgesellschaft auf Aktien (komanditná spoločnosť na akcie) a Gesellschaft mit beschränkter Haftung (spoločnosť s ručením obmedzeným).

6 Články 1 a 2 smernice 90/605 rozširujú uplatňovanie koordinačných opatrení štvrtej smernice okrem iného aj na isté právne formy personálnych spoločností, akou je v Nemecku aj Kommanditgesellschaft (komanditná spoločnosť), v prípade, že všetci neobmedzene ručiaci spoločníci majú jednu z foriem kapitálových spoločností vymenovaných v predchádzajúcom bode tohto uznesenia.

7 Smernica 90/605 tým v Nemecku rozširuje uplatňovanie koordinačných opatrení stanovených štvrtou smernicou popri iných aj na spoločnosti s právnou formou komanditnej spoločnosti, kde všetci neobmedzene ručiaci spoločníci majú právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným (ďalej len „GmbH & Co. KG").

8 Na túto právnu formu obchodnej spoločnosti sa preto vzťahuje článok 47 ods. 1 štvrtej smernice v znení článku 38 ods. 3 siedmej smernice Rady 83/349/EHS z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach, vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy (Ú. v. ES L 193, s. 1), ktorý stanovuje:

„Riadne overená ročná účtovná závierka a výročná správa spolu so správou predloženou osobou poverenou vykonaním auditu ročnej účtovnej závierky sa zverejní spôsobom stanoveným právnymi predpismi jednotlivých členských štátov v súlade s článkom 3 smernice 68/151/EHS.

Právne predpisy členského štátu však môžu povoliť, aby sa výročná správa nezverejnila vyššie uvedeným spôsobom. V takom prípade musí byť výročná spáva k dispozícii verejnosti v sídle spoločnosti dotknutého členského štátu. Kópia celej takejto správy alebo jej časti sa musí dať získať na požiadanie. Cena takejto kópie nesmie prevýšiť administratívne náklady na jej vyhotovenie."

9 Článok 3 ods. 1 až 3 prvej smernice Rady 68/151/EHS z 9. marca 1968 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 58 zmluvy s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto ochranných opatrení v rámci celého Spoločenstva (Ú. v. ES L 65, s. 8), (ďalej len „prvá smernica o obchodných spoločnostiach") znie:

„1. V každom členskom štáte sa v centrálnom registri, obchodnom registri alebo v registri spoločností založí spis pre každú spoločnosť, ktorá je v ňom zapísaná.

2. Všetky doklady a údaje, ktoré sa musia zverejniť podľa článku 2, musia byť vedené v spise alebo zaradené do registra; predmet zápisu do registra musí byť v každom prípade zrejmý zo spisu.

3. Kópia celého dokumentu alebo ktorejkoľvek časti dokumentov alebo údajov, ktoré sú uvedené v článku 2, sa musí dať získať na základe písomnej žiadosti za cenu neprevyšujúcu administratívne náklady na je vyhotovenie.

..."

10 Článok 2 ods. 1 písm. f) prvej smernice o obchodných spoločnostiach znie:

„Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie, aby spoločnosti povinne zverejňovali prinajmenšom nasledujúce doklady a údaje:

...

f) súvahu a výkaz ziskov a strát za každý finančný rok...“

Vnútroštátna právna úprava

11 Súdny dvor vo svojom rozsudku z 22. apríla 1999, Komisia/Nemecko, C-272/97, Zb. s. I-2175, vyslovil, že smernica 90/605 nebola v stanovenej lehote prebratá do nemeckého práva.

12 Nemecký právny poriadok, najmä Handelsgesetzbuch (obchodný zákonník, ďalej len „HGB“), bol odvtedy zmenený s cieľom rozšíriť koordinačné opatrenia stanovené štvrtou smernicou o obchodných spoločnostiach aj na GmbH & Co. KG (§ 264a HGB).

13 Nová právna úprava okrem toho zakotvuje, že za porušenie stanovených povinností môže Amtsgericht, ktorý je v Nemecku príslušný na vedenie obchodného registra, uložiť poriadkovú pokutu vo výške od 2 500 až do 25 000 eur.

14 Poriadková pokuta však môže byť uložená len na základe návrhu podanom na uvedený súd. Okruh osôb oprávnených podať takýto návrh pritom nie je nijakým spôsobom vymedzený, takže každý má takéto oprávnenie (§335a a §335b HGB).

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

15 Springer podal na miestne príslušné Amtsgerichte návrhy, ktorými mali byť Zeitungsverlag, podnik pôsobiaci v oblasti tlače a vykonávajúci vydavateľskú činnosť, ako aj Radio Enepe, podnik pôsobiaci v oblasti rozhlasového vysielania, donútené pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty predložiť svoje účtovné závierky, aby mohol Springer do nich nahliadnuť.

16 Oba miestne príslušné súdy vyhoveli daným návrhom vydaním uznesení, ktorými boli vyslovené navrhované súdne príkazy a konatelia spoločnosti pán Glandt a pán Weske boli vyzvaní pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty vo výške 5 000 eur predložiť v stanovenej lehote požadované dokumenty.

17 Keďže účtovné závierky v stanovenej lehote neboli predložené, ďalšími uzneseniami boli uložené poriadkové pokuty.

18 Zeitungsverlag ako aj páni Glandt a Weske podali vzápätí na príslušné súdy sťažnosť proti vydaným uzneseniam.

19 Oba vnútroštátne súdy sú však presvedčené, že v prejednávaných sporných veciach vznikajú pochybnosti o platnosti smernice 90/605.

20 Vo veci C-435/02 Landgericht Essen rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1) Je smernica 90/605 ... v spojení s článkom 47 smernice 78/660 zlučiteľná so základným právom Spoločenstva na slobodný výkon povolania, keď zaväzuje komanditné spoločnosti, ktorých neobmedzene ručiaci spoločník má právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným, zverejniť účtovnú závierku a výročnú správu bez toho, aby obmedzila okruh osôb oprávnených do nich nahliadnuť?

2) Je smernica 90/605 ... v spojení s článkom 47 smernice 78/660 zlučiteľná so základnými právami Spoločenstva na slobodu tlače a rozhlasového vysielania, keď zaväzuje komanditné spoločnosti, ktorých neobmedzene ručiaci spoločník má právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným a ktoré pôsobia v oblasti tlače, vydavateľskej činnosti resp. rozhlasového vysielania, zverejniť účtovnú

závierku a výročnú správu bez toho, aby obmedzila okruh osôb oprávnených do nich nahliadnuť?

3) Je smernica 90/605 ... zlučiteľná so všeobecnou zásadou rovnosti, keď vedie k diskriminácii komanditných spoločností, ktorých neobmedzene ručiaci spoločník má právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným, oproti komanditným spoločnostiam, ktorých komplementár je fyzickou osobou, napriek tomu, že veritelia komanditných spoločností, ktorých neobmedzene ručiaci spoločník má právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným, sú vzhľadom na povinnosť spoločnosti s ručením obmedzeným zverejňovať údaje lepšie chránené ako veritelia komanditných spoločností, ktorých komplementár je fyzickou osobou, nepodliehajúcou povinnosti zverejňovania?"

21 Rovnako aj vo veci C-103/03 Landgericht Hagen rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tie isté tri prejudiciálne otázky, ktoré doplnil ešte o nasledujúcu úvodnú otázku:

„Mohlo sa Európske spoločenstvo pri prijatí smernice 90/605 ... oprieť o článok 54 ods. 1 v spojení s odsekom 3 písm. g) Zmluvy ES napriek tomu, že táto smernica priznáva právo na nahliadnutie do daných dokumentov aj tretím osobám, ktoré nemôžu preukázať právny záujem hodný ochrany?"

22 S prihliadnutím na vzájomnú súvislosť boli veci C-435/02 a C-103/03 spojené na účely vydania spoločného uznesenia.

O prejudiciálnych otázkach

23 Keďže odpoveď na prvú z položených otázok vo veci C-103/03 možno jednoznačne odvodiť z rozsudku zo 4. decembra 1997 vo veci Daihatsu Deutschland, C-97/96, Zb. s. I-6843 a s odpoveďami na zvyšné otázky, položené vo veci C-103/03 a C-435/02, nie sú spojené žiadne pochybnosti, oznámil Súdny dvor vnútroštátnym súdom, že navrhuje rozhodnúť odôvodneným uznesením v súlade s článkom 104 ods. 3 svojho rokovacieho poriadku a vyzval účastníkov, uvedených v článku 23 Štatútu Súdneho dvora, aby v tejto súvislosti predložili svoje prípadné pripomienky.

24 Vo veci C-435/02 sa Rada následne vyjadrila, že nemá žiadne námietky proti tomu, aby Súdny dvor rozhodol odôvodneným uznesením. Vo veciach C-435/02 a C-103/03 však Zeitungsverlag rovnako ako aj pán Weske vzniesli námietky a odvolali sa na tvrdenia, obsiahnuté v ich písomných pripomienkach. To ale Súdny dvor nepresvedčilo, aby zmenil zamýšľaný procesný postup.

O prvej prejudiciálnej otázke vo veci C-103/03

25 Prvou otázkou vo veci C-103/03 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernica 90/605 v časti, z ktorej vyplýva, že nahliadnuť do účtovnej závierky a výročnej správy obchodných spoločností, založených v jednej z právnych foriem, na ktoré sa daná smernica vzťahuje, je oprávnený každý bez toho, aby musel preukazovať právny záujem hodný ochrany, mohla byť platne prijatá na základe článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy.

26 Pán Weske zastáva názor, že okruh tretích osôb, ktorých právne záujmy sú v zmysle článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy hodné ochrany, zahŕňa jednak osoby, ktoré sú v právnom vzťahu so spoločnosťou, ako aj tie, ktoré ešte len majú záujem na vzniku takého právneho vzťahu, a tým aj potenciálnych spoločníkov, zamestnancov a veriteľov.

27 Toto ustanovenie však nedovoľuje definovať okruh tretích osôb takým spôsobom, aby zahŕňal každého bez ohľadu na jeho postavenie. Extenzívny výklad pojmu tretie osoby v už citovanom rozsudku Daihatsu Deutschland preto vzbudzuje isté výhrady.

28 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v súlade s tvrdeniami Rady a Komisie môže byť odpoveď na prejudiciálnu otázku jednoznačne vyvodená z už citovaného rozsudku Daihatsu Deutschland.

29 Podľa bodov 19 a 20 uvedeného rozsudku sa totiž v článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy hovorí o cieli ochrany záujmov tretích osôb celkom všeobecne, bez rozlišovania alebo vylúčenia jednotlivých skupín osôb, takže pojem tretie osoby v zmysle tohto článku nemožno zužovať len na veriteľov spoločnosti.

30 V bode 21 spomínaného rozsudku Súdny dvor ďalej uviedol, že cieľ odstrániť obmedzenia slobody usadiť sa, ktorý bol Rade a Komisii uložený na základe veľmi široko koncipovaného ustanovenia článku 54 ods. 1 a 2 Zmluvy, nie je obmedzovaný článkom 54 ods. 3 Zmluvy, keďže tento, ako to potvrdzuje použitie slova „najmä" v článku 54 ods. 3 Zmluvy, obsahuje iba demonštratívny výpočet opatrení, ktoré je nutné prijať na uskutočnenie daného cieľa.

31 Súdny dvor ďalej v bode 22 uvedeného rozsudku vyslovil, že ustanovenia článku 3 prvej smernice o obchodných spoločnostiach, upravujúce vedenie verejného registra, do ktorého sa zaraďujú všetky doklady a údaje, ktoré sa musia zverejniť, a možnosť tretích osôb získať kópie účtovných závierok, potvrdzujú úsilie vyjadrené v štvrtom odôvodnení tejto smernice umožniť tretím osobám, ktoré dostatočne nepoznajú alebo nemôžu poznať účtovnú alebo finančnú situáciu spoločnosti, oboznámiť sa s týmito informáciami.

32 V tom istom bode Súdny dvor doplnil, že toto úsilie je vyjadrené aj v odôvodneniach štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach, kde je poukázané na potrebu stanoviť v Spoločenstve minimálne rovnocenné právne podmienky týkajúce sa rozsahu finančných informácií zverejňovaných konkurenčnými spoločnosťami (pozri najmä tretie odôvodnenie).

33 Z už citovaného rozsudku Daihatsu Deutschland tým jednoznačne vyplýva, že povinnosti zverejňovania, stanovené v článku 3 prvej smernice o obchodných spoločnostiach, na ktoré sa odvoláva článok 47 ods. 1 štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach a ktoré sa v zmysle smernice 90/605 vzťahujú aj na určité formy personálnych spoločností, akou je práve aj tá v konaní vo veci samej, znamenajú, že každý má možnosť nahliadnuť do účtovnej závierky a výročnej správy spoločností založených v jednej z právnych foriem patriacich do pôsobnosti tejto smernice bez toho, aby musel preukazovať právny záujem hodný ochrany.

34 Z bodov 21 a 22 citovaného rozsudku ďalej jednoznačne vyplýva, že akt práva Spoločenstva, stanovujúci takéto povinnosti zverejňovania, ktorý mohol byť prijatý na základe článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy, keďže toto ustanovenie, ktoré zákonodarcovi Spoločenstva udeľuje rozsiahle oprávnenia, hovorí o cieli ochrany záujmov tretích osôb celkom všeobecne, bez rozlišovania alebo vylúčenia

jednotlivých skupín osôb tak, že sa pojem tretie osoby v zmysle tohto článku vzťahuje na všetky tretie osoby. Z uvedeného preto vyplýva, že tento pojem je potrebné vykladať extenzívne a že sa vzťahuje okrem iného na konkurentov daných spoločností.

35 Na prvú otázku vo veci C-103/03 je preto potrebné odpovedať tak, že smernica 90/605 v časti, v ktorej priznáva právo na nahliadnutie do účtovnej závierky a záverečnej správy obchodných spoločností, založených v jednej z právnych foriem zahrnutých do jej pôsobnosti, aj tretím osobám, ktoré nemôžu preukázať právny záujem hodný ochrany, mohla byť platne prijatá na základe článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy.

O prvých dvoch otázkach vo veci C-435/02 a o druhej a tretej otázke vo veci C-103/03

36 Prvými dvoma otázkami vo veci C-435/02, ako aj druhou a treťou otázkou vo veci C-103/03, ktoré je potrebné skúmať spoločne, sa vnútroštátne súdy v podstate pýtajú, či smernica 90/605 v časti, v ktorej priznáva právo na nahliadnutie do účtovnej závierky a záverečnej správy podnikov, ktoré majú jednu z právnych foriem zahrnutých do jej pôsobnosti a ktoré vykonávajú svoju činnosť v oblasti tlače, vydavateľstva resp. rozhlasového vysielania, každej osobe bez preukazovania právneho záujmu hodného ochrany, je zlučiteľná so základnými právami Spoločenstva na slobodný výkon povolania a na slobodu tlače.

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

37 Zeitungsverlag a pán Weske uvádzajú, že smernica 90/605 v spojení s článkom 47 štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach sleduje legitímny cieľ verejného záujmu, pretože v nej zakotvené povinnosti zverejňovania slúžia na ochranu spoločníkov, zamestnancov, ako aj veriteľov spoločnosti.

38 Zahrnutie všetkých zúčastnených osôb vrátane konkurentov do okruhu osôb oprávnených nahliadnuť do daných dokumentov však predstavuje najmä vzhľadom na oprávnený záujem spoločnosti zachovať isté údaje v tajnosti neprimerané bremeno. Smernica 90/605 je preto nezlučiteľná so základnými zásadami práva Spoločenstva na slobodný výkon povolania, a v dôsledku toho je neplatná.

39 Zeitungsverlag a pán Weske ďalej tvrdia, že sloboda prejavu ako základné právo zaručené právom Spoločenstva sa vzťahuje na všetky činnosti v oblasti tlače a rozhlasového vysielania.

40 Keďže ani smernica 90/605, rovnako ako ani štvrtá smernica o obchodných spoločnostiach neobsahujú osobitnú ochranu pre podniky pôsobiace v oblasti tlače a rozhlasového vysielania tým, že by stanovovali výnimky z povinností zverejňovania, ktoré upravujú, sú nezlučiteľné so zásadou slobody prejavu.

41 Belgická vláda tvrdí, že povinnosť zverejniť účtovnú závierku, stanovená smernicou 90/605, je odôvodnená skutočnosťou, že tretie osoby majú v prípade spoločností

patriacich do jej pôsobnosti, iba obmedzenú možnosť postihu voči spoločníkovi, keďže tento je právnickou osobou s ručením obmedzeným.

42 Komisia sa odvoláva na prvé tri odôvodnenia štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach, z ktorých vyplýva najmä to, že ustanovenia o zverejnení účtovnej závierky a výročnej správy sú potrebné, pretože právne formy obchodných spoločností, na ktoré sa dané ustanovenia vzťahujú, poskytujú tretím osobám záruku len prostredníctvom majetku spoločnosti, a že je potrebné, v súvislosti s rozsahom finančných údajov, ktoré sa majú zverejniť, stanoviť v rámci Spoločenstva minimálne rovnocenné právne podmienky týkajúce sa rozsahu finančných informácií zverejňovaných konkurenčnými spoločnosťami.

43 Zahrnutie konkurentov do okruhu osôb oprávnených nahliadnuť do daných dokumentov predstavuje podľa vyjadrenia Komisie potrebný a primeraný prostriedok na dosiahnutie cieľa uvedeného v týchto bodoch odôvodnenia, ako aj v článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy, ako ho vykladá Súdny dvor v už citovanom rozsudku Daihatsu Deutschland, ktorým je ochrana nielen spoločníkov, ale aj tretích osôb.

44 Komisia ďalej uvádza, že otázka týkajúca sa všeobecnej zásady práva Spoločenstva na slobodný výkon povolania zahŕňa v tomto prípade aj otázku týkajúcu sa všeobecnej zásady slobody tlače.

45 Rada tvrdí, že smernica 90/605 nepredstavuje žiadny neprimeraný alebo neúnosný zásah, ktorým by bola dotknutá samotná podstata práva na slobodný výkon povolania.

46 Okrem toho Rada uvádza, že povinnosť zverejnenia stanovená smernicou 90/605 nijakým spôsobom neporušuje slobodu tlače v zmysle, v akom je zakotvená najmä v článku 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože nijakým spôsobom nezasahuje do obsahu informácií alebo myšlienok, ktoré zverejní spoločnosť patriaca do pôsobnosti smernice.

Odpoveď Súdneho dvora

47 Na úvod je vhodné poznamenať, že otázka o tom, či povinnosti zverejňovania, týkajúce sa personálnych spoločností, o ktorých je reč v konaní vo veci samej, sú zlučiteľné so slobodou prejavu, je zahrnutá v otázke zlučiteľnosti týchto povinností s právom na slobodný výkon povolania. Tieto povinnosti sa totiž týkajú všetkých podnikov založených v určitej právnej forme bez ohľadu na druh ich činnosti. Navyše nevykazujú ani dostatočne priamu a osobitnú súvislosť s činnosťou, na ktorú sa vzťahuje sloboda prejavu. V podstate ide o úpravu, ktorá platí pre určité spoločnosti nezávisle od vykonávanej hospodárskej činnosti.

48 Súdny dvor vyslovil, že vlastnícke právo, rovnako ako aj slobodný výkon povolania patria ku všeobecným zásadám práva Spoločenstva. Podľa tejto súdnej praxe však môže výkon daných práv podliehať obmedzeniam, pokiaľ tieto skutočne zodpovedajú cieľom Spoločenstva všeobecného záujmu a nepredstavujú vzhľadom na sledovaný účel neprimeraný a neúnosný zásah, ktorým by bola dotknutá samotná podstata týchto práv (pozri rozsudky z 5. októbra 1994, Nemecko/Rada, C-280/93, Zb. s. I-4973, bod 78, a z 10. júla 2003, Booker Aquaculture a Hydro Seafood, C-20/00 a C-64/00, Zb. s. I-7411, bod 68 a tam citovanú judikatúru).

49 Za týchto podmienok sa obmedzenie, ku ktorému vedú povinnosti zverejnenia, ktoré sú predmetom sporu vo veci samej, najmä obmedzenie práva podniku zachovávať určité potenciálne citlivé údaje v tajnosti, zdá dokonca aj vtedy v každom prípade ako jednoznačne odôvodnené, ak by tieto povinnosti mali mať dostatočne bezprostredný a významný vplyv na slobodný výkon povolania.

50 Podľa prvých troch odôvodnení štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach sleduje totiž právna úprava zverejňovania, stanovená smernicou pre určité právne formy kapitálových spoločností, dvojaký cieľ, slúžiaci všeobecnému záujmu v zmysle článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy, a síce chrániť tretie osoby pred finančnými rizikami, spojenými s právnymi formami spoločností, ktoré im poskytujú záruku len prostredníctvom majetku spoločnosti, na jednej strane a stanoviť pre konkurenčné spoločnosti v rámci Spoločenstva minimálne rovnocenné právne podmienky týkajúce sa rozsahu zverejňovaných finančných informácií na druhej strane.

51 Smernica 90/605 má v súlade s jej prvými piatimi odôvodneniami najmä čeliť zaužívanej praxi spočívajúcej v obchádzaní právnej úpravy tým, že sa zakladá značný a stále narastajúci počet spoločností vo forme personálnej spoločnosti, kde všetci neobmedzene ručiaci spoločníci majú právnu formu kapitálovej spoločnosti, aby sa mohli vyhnúť ustanoveniam o zverejňovaní, ktoré sa vzťahujú na tieto spoločnosti, teda praxi, ktorá je v rozpore s vyššie uvedeným cieľom štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach chrániť tretie osoby pred finančnými rizikami spojenými s právnymi formami spoločnosti, ktoré im poskytujú záruku len prostredníctvom majetku spoločnosti.

52 Z toho vyplýva, že opatrenia predpísané smernicou 90/605 skutočne zodpovedajú cieľom uvedeným v článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy, a tým v zmysle súdnej praxe citovanej v bode 48 tohto uznesenia aj cieľom Spoločenstva slúžiacim všeobecnému záujmu.

53 Okrem toho prípadná ujma, ku ktorej by mohli viesť povinnosti, stanovené právnou úpravou zverejňovania, sa zdá byť obmedzenou. Na rozdiel od skutkového stavu, z ktorého vychádzal rozsudok z 5. októbra 1994, Nemecko/Rada, už citovaný, bod 81, možno mať totiž v tejto veci pochybnosti o tom, či je daná právna úprava spôsobilá zmeniť súťažné postavenie dotknutých spoločností.

54 Takéto posúdenie potvrdzuje aj znenie štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach, najmä články 11, 27 a 44 až 47, ktoré stanovujú možnosť obmedziť informácie, ktoré musia byť obsiahnuté v účtovnej závierke a záverečnej správe spoločností neprekračujúcich určitý limit a možnosť obmedziť zverejnenie účtovných závierok týchto spoločností.

55 Rovnako podľa článku 46 uvedenej smernice môžu byť údaje, ktoré musí obsahovať záverečná správa, poskytnuté len všeobecne tak, že na rozdiel od tvrdení Zeitungsverlag a pána Weskeho nie je potrebné podrobne zverejňovať určité citlivé údaje, z ktorých môže napríklad vyplývať základ pre výpočet cien.

56 Napokon zverejnením účtovnej závierky kapitálových spoločností, ktoré sú jediným neobmedzene ručiacim spoločníkom personálnych spoločností, patriacich do pôsobnosti smernice 90/605, akou je aj spoločnosť v konaní vo veci samej s právnou formou GmbH & Co. KG; v danom prípade zverejnením účtovnej závierky spoločností s ručením obmedzeným, sa sprístupňujú len údaje týkajúce sa spoločníkov a nie personálnej spoločnosti. Zverejnenie účtovnej závierky posledne menovanej spoločnosti, ktoré stanovuje smernica, teda nie je nadbytočné.

57 Podľa článku 57a, včlenenom do štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach na základe článku 1 bodu 4 smernice 90/605 personálne spoločnosti, akými sú spoločnosti s právnou formou GmbH & Co. KG, ako tá v konaní vo veci samej, môžu byť navyše oslobodené od povinností zverejnenia, keď ich účtovné závierky musia byť spolu s účtovnými závierkami ich neobmedzene ručiacich spoločníkov zverejnené alebo sú zahrnuté do konsolidovanej účtovnej závierky skupiny spoločností.

58 Za týchto okolností povinnosť zverejniť účtovnú závierku a výročnú správu, vzťahujúca sa na personálne spoločnosti s právnou formou GmbH & Co. KG, akou je tá v konaní vo veci samej, nepredstavuje žiaden neprimeraný alebo neúnosný zásah, ktorým by bola dotknutá samotná podstata práva na slobodný výkon povolania.

59 So zreteľom na vyššie uvedené je na prvé dve otázky vo veci C-435/02, ako aj na druhú a tretiu otázku vo veci C-103/03 potrebné odpovedať, že po preskúmaní týchto otázok vo vzťahu k všeobecným zásadám práva Spoločenstva, akými sú právo slobodného výkonu povolania a slobody prejavu, nebol preukázaný žiaden dôvod, pre ktorý by mohla byť napadnutá platnosť smernice 90/605.

O tretej otázke vo veci C-435/02 a o štvrtej otázke vo veci C-103/03

60 Položením tretej otázky vo veci C-435/02 a štvrtej otázky vo veci C-103/03 chcú vnútroštátne súdy v podstate vedieť, či je smernica 90/605 zlučiteľná so všeobecnou

zásadou rovnosti, keď ukladá komanditným spoločnostiam, ktorých všetci neobmedzene ručiaci spoločníci majú právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným, povinnosť zverejniť účtovnú závierku. Tieto spoločnosti sú podľa názoru vnútroštátnych súdov znevýhodnené oproti komanditným spoločnostiam, ktorých aspoň jeden neobmedzene ručiaci spoločník je fyzickou osobou a ktoré tejto povinnosti nepodliehajú, napriek tomu, že veritelia spoločností s prvou menovanou právnou formou sú lepšie chránení ako veritelia spoločností s posledne menovanou právnou formou, keďže spoločníci spoločností s prvou menovanou právnou formou podliehajú ako spoločnosti s ručením obmedzeným povinnosti zverejňovania, fyzické osoby však nie.

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

61 Zeitungsverlag a pán Weske tvrdia, že právna úprava zverejňovania predstavuje závažnú nerovnosť v zaobchádzaní s komanditnými spoločnosťami, ktorých aspoň jeden neobmedzene ručiaci spoločník je fyzickou osobou, oproti komanditným spoločnostiam, ktorých všetci neobmedzene ručiaci spoločníci sú založení vo forme spoločnosti s ručením obmedzeným, ako je to v prípade GmbH & Co. KG, a že v dôsledku tohto stavu vyplývajú pre posledne menované komanditné spoločnosti značné nevýhody.

62 Rada uvádza, že z prvých troch odôvodnení smernice 90/605 vyplýva, že jej poslaním je vyplniť medzeru vzniknutú na základe ustanovení štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach, ktorá je podľa názoru zákonodarcu v rozpore s jej duchom a cieľom, keďže stále narastajúci počet spoločností, akými sú aj komanditné spoločnosti, ktoré sú predmetom konania vo veci samej, nepodlieha povinnosti zverejnenia, aj napriek tomu, že ich veritelia majú dosah len na neobmedzene ručiacich spoločníkov majúcich právnu formu spoločností s ručením obmedzeným, ktorá tretím osobám poskytuje záruku len prostredníctvom majetku spoločnosti.

63 Z pohľadu tretích osôb existuje zásadný rozdiel medzi takýmito komanditnými spoločnosťami a medzi komanditnými spoločnosťami, ktorých aspoň jeden neobmedzene ručiaci spoločník je fyzickou osobou, ktorá ručí za záväzky spoločnosti celým svojím majetkom.

64 Skutočnosť, že povinnosti zverejnenia sú uložené komanditným spoločnostiam, akými sú GmbH & Co. KG, v ktorých majú všetci neobmedzene ručiaci spoločníci právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným, nie však ostatným komanditným spoločnostiam, je teda objektívne odôvodnená.

65 Komisia poukazuje na ten istý objektívny rozdiel medzi rôznymi druhmi komanditných spoločností a následne vyvodzuje, že smernica 90/605 nevytvára žiaden priestor pre diskrimináciu.

Odpoveď Súdneho dvora

66 Najskôr je nutné pripomenúť, že všeobecná zásada rovnosti zaobchádzania, patriaca k podstatným zásadám práva Spoločenstva, vyžaduje, aby porovnateľné skutkové okolnosti neboli posudzované rozdielne a rôzne skutkové okolnosti zase rovnako, ibaže by bolo takéto posudzovanie objektívne odôvodnené (pozri najmä rozsudok z 9. septembra 2004, Španielsko/Komisia, C-304/01, Zb. s. I-7655, bod 31).

67 Ako vyplýva z bodu 51 tohto uznesenia, rozdiel, ktorý zavádza smernica medzi komanditnými spoločnosťami patriacimi do jej pôsobnosti, akými sú

GmbH & Co. KG, a komanditnými spoločnosťami, ktorých aspoň jeden neobmedzene ručiaci spoločník je fyzickou osobou, na ktorú sa daná smernica nevzťahuje, sa zakladá na úvahe, že prvá skupina spoločností predstavuje pre tretie osoby nepriamo tie isté riziká ako kapitálové spoločnosti patriace do pôsobnosti štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach, keďže tieto spoločnosti na rozdiel od druhej skupiny komanditných spoločností poskytujú tretím osobám záruku len prostredníctvom majetku spoločnosti.

68 Smernica 90/605 sa riadi tou istou logikou ako štvrtá smernica o obchodných spoločnostiach, ktorej obchádzaniu má zamedziť a vo vzťahu ku ktorej je z tohto hľadiska čisto akcesorickej povahy. V tomto zmysle smernica 90/605 dopĺňa štvrtú smernicu o obchodných spoločnostiach, aby bola výhoda obmedzeného ručenia, ktorú požívajú niektoré právne formy obchodných spoločností, spojená s primeraným zverejňovaním na účely ochrany záujmov tretích osôb.

69 Rozdiel, ktorý zavádza smernica 90/605 medzi dvoma skupinami komanditných spoločností, menovanými v bode 67 tohto uznesenia, na účely stanovenia okruhu pôsobnosti štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach a povinnosti zverejňovania, je teda objektívne odôvodnený ochranou záujmov tretích osôb, ktorá je jedným z hlavných cieľov smernice 90/605 a štvrtej smernice o obchodných spoločnostiach.

70 Takéto posúdenie nie je spochybnené ani okolnosťou uvádzanou zo strany vnútroštátnych súdov, totiž, že veritelia komanditných spoločností zahrnutých do pôsobnosti smernice 90/605 sú chránení už tým, že sa na ich spoločníkov, ktorí majú právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným, vzťahujú povinnosti zverejnenia, stanovené štvrtou smernicou o obchodných spoločnostiach, čo však neplatí pre fyzické osoby.

71 Ako už bolo uvedené v bode 56 tohto uznesenia, zverejnením účtovnej závierky kapitálových spoločností, ktorých jedinými neobmedzene ručiacimi spoločníkmi je jedna z personálnych spoločností zahrnutých do pôsobnosti smernice 90/605, akou je aj právna forma GmbH & Co. KG v konaní vo veci samej, v tomto prípade teda účtovnej závierky spoločnosti s ručením obmedzeným, sa sprístupňujú iba údaje týkajúce sa spoločníkov a nie personálnej spoločnosti.

72 Na základe vyššie uvedeného nebolo preukázané, že by smernica 90/605 porušovala zásadu rovnosti zaobchádzania.

73 Za týchto okolností je na tretiu otázku vo veci C-435/02 a na štvrtú otázku vo veci C-103/03 nevyhnutné odpovedať tak, že po preskúmaní týchto otázok v súvislosti so zásadou rovnosti zaobchádzania nebol preukázaný žiaden dôvod, pre ktorý by mohla byť napadnutá platnosť smernice 90/605.

O trovách

74 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnymi súdmi, o trovách konania rozhodnú tieto vnútroštátne súdy. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) nariadil:

1) **Smernica Rady 90/605/EHS z 8. novembra 1990, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 78/660/EHS o ročnej účtovnej závierke a smernica 83/349/EHS o konsolidovaných účtovných závierkach, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti týchto smerníc, mohla byť v časti, v ktorej priznáva právo na nahliadnutie do účtovnej závierky a záverečnej správy obchodných spoločností, založených v jednej z právnych foriem zahrnutých do jej pôsobnosti, aj tretím osobám, ktoré nemôžu preukázať právny záujem hodný ochrany, platne prijatá na základe článku 54 ods. 3 písm. g) Zmluvy o ES (zmenený, teraz článok 44 ods. 2 písm. g) ES).**

2) **Preskúmanie prvých dvoch otázok vo veci C-435/02, ako aj druhej a tretej otázky vo veci C-103/03 v súvislosti so všeobecnými zásadami práva Spoločenstva týkajúcimi sa slobodného výkonu povolania a slobody prejavu nepreukázalo žiaden dôvod, pre ktorý by mohla byť napadnutá platnosť smernice 90/605.**

3) **Preskúmanie tretej otázky vo veci C-435/02 a štvrtej otázky vo veci C-103/03 v súvislosti so zásadou rovnosti zaobchádzania nepreukázalo žiaden dôvod, pre ktorý by mohla byť napadnutá platnosť smernice 90/605.**

Podpisy